

Державна наукова установа
«Інститут інформації, безпеки і права
Національної академії правових наук України»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор ДНУ ІБП НАПрН України

В. Пилипчук

Наказ № 27 від «8» новтисе 2023 р.

МЕТОДОЛОГІЯ, ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ
НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

підготовки аспірантів із спеціальності 081 «Право»

Укладач: Ященко В.А.,
доктор юридичних наук,
професор

Схвалено Вченою радою
ДНУ ІБП НАПрН України
Протокол № 10 від 03.10.2023 р.

Київ, 2023 р.

Анотація.

З кардинальною зміною суспільних відносин в Україні відбулись і значні зрушення в правовій сфері. Мова йде про конституювання незалежності та самостійності української держави, констатацію інституту приватної власності та його закріплення, проголошення пріоритетності прав і свобод людини а ін., що об'єктивно стало поштовхом до нових наукових пошуків у сфері української юриспруденції, акумуляції міжнародного правового досвіду і його впровадження в практику правовідносин в Україні.

Одним з на важливіших напрямків розвитку правової науки став пошук і формування такої нової методології права, яка б дозволила об'єктивно розкрити його закономірності і запропонувати подальші конструктивні шляхи його розвитку.

Це зумовлює потребу включення в даний курс оригінальної тематики з методології правової науки. Наступним напрямком є вирішення проблеми подальшого державотворення в Україні, формування громадянського суспільства і правового забезпечення цих цивілізаційних процесів.

Окремим розділом пропонується розглянути питання розвитку галузевих напрямків права, у тому числі інформаційного права, військового права, права національної безпеки в їх тісній взаємодії та взаємореалізації.

Змістовне визначення дисципліни базується на результатах, досягнутих сучасною правовою наукою, їх критичному переосмисленні і висуненні власних авторських задумів та пропозицій.

З М І С Т

1.	ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2.	МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КРЕДИТНОГО МОДУЛЯ.....	4
3.	СТРУКТУРА КРЕДИТНОГО МОДУЛЯ	8
4.	ЛЕКЦІЙНІ ЗАНЯТТЯ.....	10
5.	ПРАКТИЧНІ (СЕМІНАРСЬКІ) ЗАНЯТТЯ	15
6.	САМОСТІЙНА РОБОТА	17
7.	РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	23
8.	МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ	25
9.	ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ	26
10.	РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	28

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Загальні показники	Характеристика кредитного модуля
Галузь знань: 08 – «Право»	Назва дисципліни, до якої належить кредитний модуль: «Методологія, організація та технологія наукових досліджень»	Форма навчання: «Заочна»
Спеціальність: 081 «Право»	Кількість кредитів ECTS « 6 »	Статус кредитного модуля «Обов'язкова компонента»
-	Кількість розділів: « 3 »	Цикл, до якого належить кредитний модуль: «Цикл загальної підготовки»
Спеціалізація: 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право		Рік підготовки: «2023-2024 н.р.»
Ступень вищої освіти: «Доктор філософії»	Загальна кількість годин « 180 »	Лекції: «48 год.» Практичні: «12 год.»
		Самостійна робота аспіранта: «120 год.»
		Вид та форма семестрового контролю: «Залік»

2. Мета та завдання кредитного модуля

1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «методологія, організація та технологія наукових досліджень» є ознайомлення аспірантів з сучасним станом правової науки, можливостями та шляхами її подальшого розвитку і удосконалення, оволодіння ними сучасними методологічними парадигмами дослідження, формування умінь застосовувати отримані знання в науковій роботі, специфікою і особливостями організації наукової праці в сучасних умовах.

2. **Основними завданнями** вивчення дисципліни «Методологія, організація та технологія наукових досліджень» є:

- доведення до аспірантів інформації про сучасний стан розвитку української правової науки;
- критичне переосмислення здобутів правової науки;
- визначення існуючих проблем та шляхів їх можливого вирішення ;
- окреслення сучасних методологічних підходів здійснення наукового пошуку у праві;
- розкриття ролі сучасної держави у правотворенні;
- висвітлення функціонально-змістовного впливу громадянського суспільства на формування права та його реалізацію;
- з'ясування сутності інформаційного права та його ролі в реалізації безпеково-оборонної функції;

- визначення і обґрунтування права національної безпеки, військового права, їх сутності та змісту як відносно самостійних галузей права.

3. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми навчальна дисципліна спрямована на формування таких **програмних компетентностей**:

Інтегральна компетентність (ІК) полягає у: здатності продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері права, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності (ЗК) зумовлюють:

ЗК01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК02. Здатність розробляти наукові проєкти та управляти ними.

ЗК03. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК04. Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.

Спеціальні(фахові) компетентності (СК):

СК01. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей.

СК02. Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.

СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та проєктах правничої освіти у системі освіти дорослих.

СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності.

СК05. Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації.

СК06. Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права.

СК07. Здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них правові механізми розв'язання.

4. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми аспіранти після засвоєння навчальної дисципліни «Методологія, організація та технологія наукових досліджень» мають продемонструвати такі результати навчання:

знання:

- особливостей функціонування сучасної правової науки;
- методологічних підходів та конкретної методики проведення окремих правових досліджень;

- актуальних проблем логіки та структури окремого наукового дослідження;

- методів пошуку і обробки наукової інформації;

- технології наукового пошуку та евристичної діяльності,

- види наукової літератури й інших джерел інформації та їх специфіку;

- вимоги нормативних актів до структури дисертації та автореферату, а також особливості їх складових;
- можливості апробації та оприлюднення результатів наукового дослідження;
- види наукових видань, де можуть публікуватися результати дисертацій,
- способи впровадження результатів наукових досліджень;

уміння:

- володіти прийомами та процедурами наукового пошуку у праві;
- застосовувати порівняльно-правовий аналіз у дослідженні;
- виокремлювати та формулювати конкретну наукову проблему та обґрунтовувати актуальність її вирішення;
- володіти вмінням набуття емпіричного знання і його синтезуванням у знання теоретичне;
- самостійно виробляти логіку здійснення конкретного правового дослідження.
- виявляти і формулювати наукову проблему (наукове завдання) в тій чи іншій галузі права;
- володіти методами та прийомами вирішення наукової проблеми (наукового завдання);
- застосовувати логіку наукових досліджень як сходження від емпіричного до теоретичного рівнів пізнання у праві;
- формувати структуру та логіку дослідження, складати його план;
- правильно складати бібліографію джерел дослідження;
- застосовувати аналітико-синтетичні підходи до характеристики явищ і фактів, виявляти їх властивості, тенденції;
- визначати наукову новизну, теоретичну і практичну значущість результатів наукового дослідження,

досвід:

- бути обізнаним з закономірностями функціонування права і формування правовідносин;
- володіти навичками підготовки рефератів, есе, наукових статей з актуальних питань розвитку правової науки;
- висунення та обґрунтування наукових гіпотез, припущень та прогнозування напрямків їх успішного вирішення;
- аргументувати власну наукову позицію у дискусії та полеміці;
- здійснювати апробацію власних досліджень

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми навчальна дисципліна спрямована на формування таких **програмних результатів навчання:**

ПРН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.

ПРН03. Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.

ПРН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.

ПРН07. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення, аналізу й збереження даних та інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності.

ПРН08. Розробляти, реалізовувати та здійснювати управління науковими та інноваційними проєктами, які дають можливість створювати законопроектну та правозастосовну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні правові проблеми з урахуванням етичних, соціально-управлінських, соціально-економічних, екологічних та духовно-культурних аспектів, забезпечувати реєстрацію прав інтелектуальної власності щодо наукових результатів.

ПРН10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.

ПРН11. Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.

5. Методами навчання є:

- Наочний метод (застосовується при проведенні лекцій та практичних занять як доповнення до словесного методу);
- Творчий метод та метод міні-дослідження (застосовується при виконанні індивідуальних пошукових завдань та при підготовці контрольної роботи);
- Дистантний метод (використовуються можливості інформаційних (цифрових) технологій при проведенні лекцій та практичних занять)

3. Структура кредитного модуля

№ п/п	Змістовні модулі	Кількість годин				
		Всього	Лекції	Практ. занят.	Індив. занят.	Самост. робота
1	2	3	4	5		7
Розділ 1. Сучасна методологічна парадигма правової науки						
1.1.	Діалектика як методологія правознавства	14	4	4	-	6
1.2.	Герменевтика як методологічний напрям у юриспруденції	14	4	2	-	8
1.3.	Позитивізм як методологічна парадигма юридичного дослідження	16	4	-	-	12
1.4.	Прагматизм як методологічна парадигма у правознавстві	16	4	-	-	12
1.5.	Феноменологія як методологічна парадигма права	16	4	-	-	12
1.6.	Структуралізм і постструктуралізм як методологічні парадигми права	16	4	-	-	12
	Всього:	92	24	6	-	62
	Залік		(2)			
Розділ 2. Державо-творчий аспект сучасної правової науки						
2.1.	Природно-правова парадигма сучасної юридичної науки	14	4	-	-	10
2.2.	Культурно-історичний (цивілізаційний) підхід у здійсненні правових досліджень	16	4	2	-	10
2.3.	Теоретичні основи становлення та розвитку права національної безпеки України	14	4	-	-	10
2.4.	Правові основи публічного адміністрування національно-безпековою сферою в Україні	12	2	-	-	10

	Всього:	58	16	2	-	40
	Розділ 3. Організація та технологія наукових досліджень					
3.1.	Організація науки та наукових досліджень в Україні.	8	2	4	-	2
3.2.	Інформаційне, бібліотечно-бібліографічне та нормативно-правове забезпечення наукової діяльності	6	2	-	-	4
3.3.	Вибір напрямку наукового дослідження та його обґрунтування	6	2		-	4
3.4.	Вибір методів виконання дисертації	6	2		-	4
3.5.	Оформлення дисертації та автореферату. Оприлюднення результатів наукового дослідження	6	2		-	4
	Всього:	32	10	4	-	18
	Екзамен:		(2)			
	Разом:	180	48	12	-	120

4. Лекційні заняття

Розділ 1. СУЧАСНА МЕТОДОЛОГІЧНА ПАРАДИГМА ПРАВОВОЇ НАУКИ

Тема 1.1. ДІАЛЕКТИКА ЯК МЕТОДОЛОГІЯ ПРАВознавства 4 год

Перелік основних питань:

1. Принципи діалектики та метафізики (формальної логіки) у праві
2. Основні закони діалектики у праві
3. Неосновні закони діалектики у праві
4. Технологія діалектики пізнання правових явищ

Література:

Базова: 25, 27, 29.

Допоміжна: 5, 31, 35, 64, 72, 100.

Тема 1.2. ГЕРМЕНЕВТИКА ЯК МЕТОДОЛОГІЧНИЙ НАПРЯМ У ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

4 год

Перелік основних питань:

1. Основні ідеї та поняття герменевтики
2. Герменевтична методологія у філософському і правовому вимірах
3. Герменевтика як спосіб юридичної інтерпретації
4. Методологічні засади діалектики та прагматизму у процесі тлумачення норм права

Література:

Базова: 7, 8, 9, 10, 11.

Допоміжна: 8, 14, 24, 25, 27, 48, 57, 61, 74, 100.

Тема 1.3. ПОЗИТИВІЗМ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ПАРАДИГМА ЮРИДИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ 4 год

Перелік основних питань:

1. Основні ідеї, поняття та принципи методології позитивізму
2. Позитивізм у розвитку наукознавства
3. Юридичний позитивізм і його основні концепти

Література:

Базова: 23, 24, 25, 29.

Допоміжна: 17, 26, 30, 34, 42, 68, 100.

Тема 1.4. ПРАГМАТИЗМ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ПАРАДИГМА У ПРАВОЗНАВСТВІ

4 год

Перелік основних питань:

1. Прагматизм як спосіб світосприймання у правовому вимірі
2. Методологічні засади юридичного прагматизму
3. Прагматичні аспекти тлумачення норм права

Література:

Б Базова: 17, 23, 24, 28.

Допоміжна: 17, 30, 32, 42, 45, 62, 100.

Тема 1.5. ФЕНОМЕНОЛОГІЯ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ПАРАДИГМА ПРАВА

4 год

Перелік основних питань:

1. Основні ідеї феноменології в контексті юридичних досліджень
2. Наукознавчий (гносеологічний) аспект феноменології
3. Правова реальність як об'єкт феноменологічної методології
4. Герменевтичний аналіз у феноменології

Література:

Базова: 7, 8, 9, 10.

Допоміжна: 8, 24, 25, 27, 60, 63, 71.

Тема 1.6. СТРУКТУРАЛІЗМ І ПОСТСТРУКТУРАЛІЗМ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНІ ПАРАДИГМИ ПРАВА

4 год

Перелік основних питань:

1. Особливості структуралізму як філософської течії
2. Наукознавчий (гносеологічний) аспект структуралізму
3. Структуралістський метод у юриспруденції

Література:

Базова: 19, 23, 24, 28.

Допоміжна: 38, 39, 41, 50, 69, 100.

Розділ 2. ДЕРЖАВО-ТВОРЧИЙ АСПЕКТ СУЧАСНОЇ ПРАВОВОЇ НАУКИ

Тема 2.1. ПРИРОДНО-ПРАВОВА ПАРАДИГМА СУЧАСНОЇ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ

4 год

Перелік основних питань:

1. Теорія та філософія права у співвідношенні з іншими юридичними науками.

2. Формально-логічний і діалектичний підходи у теорії держави та права.
3. Право як міра свободи у природно-правовій концепції.
4. Онтологічно-гносеологічні проблемні питання теорії держави та права.

Література:

Базова: 1, 13, 23, 25, 26, 29.

Допоміжна: 11, 25, 26, 32, 38, 39, 42, 59.

Тема 2.2. КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНИЙ (ЦИВІЛІЗАЦІЙНИЙ) ПІДХІД У ЗДІЙСНЕННІ ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ **4 год**

Перелік основних питань:

1. Цивілізаційний підхід як загально-філософський метод пізнання
2. Гносеологічний вимір цивілізаційної методології
3. Застосування цивілізаційного підходу у юриспруденції та державознавстві

Література:

Базова: 1, 13, 14, 16, 28.

Допоміжна: 7, 16, 29, 30, 33, 35, 41, 45, 49, 53, 71.

ТЕМА 2.3. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ПРАВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ **4 год**

Перелік основних питань:

1. Поняття та особливості права національної безпеки України
2. Право національної безпеки України у контексті правових стратегічних комунікацій
3. Право національної безпеки України в умовах глобалізації та кризи світового правопорядку.

Література:

Базова: 1, 3-5.

Допоміжна: 36, 64, 78, 79, 98, 100

Тема 2.4. ПРАВОВІ ОСНОВИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-БЕЗПЕКОВОЮ СФЕРОЮ В УКРАЇНІ **2 год**

Перелік основних питань:

1. Законодавче регулювання публічного адміністрування національно-безпековою сферою
2. Структурно-понятійна характеристика національно-безпекової сфери як об'єкта публічного адміністрування
3. Суб'єкти публічного адміністрування національно-безпековою сферою

4. Пріоритети розвитку публічного адміністрування національно-безпековою сферою в Україні

Література:

Базова: 1-5, 23, 24.

Допоміжна: 78, 79, 96-98.

Розділ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 3.1. ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКИ ТА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В УКРАЇНІ. 2 год

Перелік основних питань:

1. Система підготовки та склад наукових і науково-педагогічних кадрів в Україні
2. Роль вищих навчальних закладів та наукових установ у розвитку української науки.

Література:

Базова: 1, 2, 13, 16, 23, 24.

Допоміжна: 80-83, 84-86, 89, 91, 94

Тема 3.2. ІНФОРМАЦІЙНЕ, БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛОГРАФІЧНЕ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 2 год.

Перелік основних питань:

1. Роль і суть інформації у науковому дослідженні.
2. Наукові документи та їх класифікація. Загальні принципи збору інформаційного матеріалу.
3. Нові інформаційні технології у наукових дослідженнях. Комп'ютерні та інформаційні мережі. Інформаційний пошук. Електронні бібліотеки.
4. Законодавча основа підготовки фахівців вищої кваліфікації.

Література:

Базова: 1, 2, 3

Допоміжна: 66, 78, 80, 83, 84, 85, 86, 90, 91, 92, 93.

Допоміжна: 38, 39, 50, 54, 58, 86, 87.

Тема 3.3. ВИБІР НАПРЯМУ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЙОГО ОБҐРУНТУВАННЯ 2 год.

Перелік основних питань:

1. Процеси наукового дослідження та їх характеристика. Вибір та обґрунтування напрямку наукового дослідження.
2. Критерії вибору та формування теми наукового дослідження, порядок конкретизації і затвердження.

3. Визначення проблеми, мети, завдання, вибір об'єктів дослідження. Побудова, підготовка та затвердження плану дослідження.

4. Дослідна і завершальна стадії науково-дослідного процесу.

Література:

Б Базова: 1, 23, 24, 29,

Допоміжна: 5, 8, 23, 24, 25, 28, 30, 34, 39, 43, 45, 88, 94.

Тема 3.4. ВИБІР МЕТОДІВ ВИКОНАННЯ ДИСЕРТАЦІЇ

2 год.

Перелік основних питань:

1. Моделювання у наукових дослідженнях та інші емпіричні методи пізнання.
2. Експериментальні дослідження: констатувальний та формувальний експеримент.
3. Статистична обробка результатів експериментальних наукових досліджень.
4. Графічна обробка результатів досліджень.

Література:

Базова: 7, 8, 10, 15, 19, 25, 26, 29.

Допоміжна: 8, 9, 14, 28, 34, 35, 39, 44, 76, 84, 87, 88, 93, 94.

Тема 3.5. ОФОРМЛЕННЯ ДИСЕРТАЦІЇ ТА АВТОРЕФЕРАТУ.

ОПРИЛЮДНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

2 год.

Перелік основних питань:

1. Порядок оформлення результатів наукового дослідження.
2. Види систематизації результатів наукового дослідження, їх зміст.
3. Форми подання цифрового та ілюстративного матеріалу.
4. Бібліографічний опис джерел використаних у науковому дослідженні.
5. Основні структурні елементи дисертації
6. Особливість вступу і висновків дисертації
7. Структура автореферату дисертації
8. Виклад наукової інформації: звіт, тези, стаття, реферат, повідомлення, навчальний посібник, підручник, монографія. Форми усного представлення інформації про виконання науково-дослідну роботу.
9. Впровадження результатів закінчених наукових досліджень.
10. Ефективність результатів наукових досліджень, їх критерії та оцінка.

Література:

Базова: 2, 3,

Допоміжна: 80, 81, 82, 83, 84, 85, 88, 89, 90, 95.

5. Практичні заняття

Основними завданнями циклу практичних (семінарських) занять є:

- оцінка засвоєння аспірантами лекційного матеріалу;
- оцінка виконання аспірантами завдань на СРС;
- поглиблення та закріплення отриманих теоретичних знань;
- практичне відпрацювання застосування тих чи інших методологічних підходів та процедурних прийомів проведення дослідження;
- володіння способами та методами узагальнення та синтезування здобутої інформації у нове знання.

Тема 1.1. ДІАЛЕКТИКА ЯК МЕТОДОЛОГІЯ ПРАВОЗНАВСТВА 4 год.

Перелік основних питань:

1. Методологічна цінність категорії свободи у праві як суспільному феномені.
2. Сутнісні характеристики права: ретроспективний та сучасний аналіз.
3. Технологічно-процедурна сторона методології права.
4. Діалектика як творчий підхід у вивченні правових явищ.
5. Принципи метафізики як частковий прояв діалектики.

Література:

Базова: 25, 27, 29.

Допоміжна: 5, 31, 35, 64, 72, 100.

Тема 1.2. ГЕРМЕНЕВТИКА ЯК МЕТОДОЛОГІЧНИЙ НАПРЯМ У ЮРИСПРУДЕНЦІЇ 2 год.

Перелік основних питань:

1. Герменевтика як спосіб юридичної інтерпретації.
2. Поняття «герменевтичного кола» і його вживання у правовому дослідженні.
3. Юридична герменевтика як метод пізнання правової реальності.
4. Канони інтерпретації Еміліо Бетті у юридичних дослідженнях.
5. Герменевтика Артура Кауфмана як філософія юридичної мови.

Література:

Базова: 7, 8, 9, 10, 11.

Допоміжна: 8, 14, 24, 25, 27, 48, 57, 61, 74, 100.

Тема 2.2. КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНИЙ (ЦИВІЛІЗАЦІЙНИЙ) ПІДХІД У ЗДІЙСНЕННІ ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ 2 год.

Перелік основних питань:

1. Методологічне значення категорії «цивілізація» у дослідженні права.
2. Право як показник цивілізованості.
3. Процедура застосування цивілізаційного методу у пізнанні соціально-правових явищ.
4. Проблема еволюції цивілізацій.

Література:

Базова: 1, 13, 14, 16, 28.

Допоміжна: 7, 16, 29, 30, 33, 35, 41, 45, 49, 53, 71.

Тема 3.1. ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКИ ТА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В УКРАЇНІ. 4 год

Перелік основних питань:

1. Система підготовки та склад наукових і науково-педагогічних кадрів в Україні
2. Роль вищих навчальних закладів та наукових установ у розвитку української науки.

Література:

Базова: 1, 2, 6, 12, 14, 15, 24.

Допоміжна: 77, 80, 81, 82, 83, 86, 88, 93.

6. Самостійна робота

Самостійна робота аспіранта в рамках дисципліни передбачає опрацювання джерел та ознайомлення з досягненнями правової науки. Перед аспірантом ставиться завдання:

- з'ясування невирішених актуальних питань, які потребують наукового розв'язання;
- самостійна підготовка рефератів, есе, тез виступів на конференціях та інших матеріалів;
- проведення аналізу законодавства та вироблення власних пропозицій з його удосконалення.

Тема 1.1. ДІАЛЕКТИКА ЯК МЕТОДОЛОГІЯ ПРАВОЗНАВСТВА

6 год

Перелік основних питань:

1. Принципи діалектики та метафізики (формальної логіки) у праві
2. Основні закони діалектики у праві
3. Неосновні закони діалектики у праві
4. Технологія діалектики пізнання правових явищ

Література:

Базова: 25, 27, 29.

Допоміжна: 5, 31, 35, 64, 72, 100.

Тема 1.2. ГЕРМЕНЕВТИКА ЯК МЕТОДОЛОГІЧНИЙ НАПРЯМ У ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

8 год

Перелік основних питань:

1. Основні ідеї та поняття герменевтики
2. Герменевтична методологія у філософському і правовому вимірах
3. Герменевтика як спосіб юридичної інтерпретації
4. Методологічні засади діалектики та прагматизму у процесі тлумачення норм права

Література:

Базова: 7, 8, 9, 10, 11.

Допоміжна: 8, 14, 24, 25, 27, 48, 57, 61, 74, 100.

Тема 1.3. ПОЗИТИВІЗМ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ПАРАДИГМА ЮРИДИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

12 год

Перелік основних питань:

1. Основні ідеї, поняття та принципи методології позитивізму
2. Позитивізм у розвитку наукознавства

3. Юридичний позитивізм і його основні концепти

Література:

Базова: 23, 24, 25, 29.

Допоміжна: 17, 26, 30, 34, 42, 68, 100.

Тема 1.4. ПРАГМАТИЗМ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ПАРАДИГМА У ПРАВОЗНАВСТВІ

12 год

Перелік основних питань:

1. Прагматизм як спосіб світосприймання у правовому вимірі
2. Методологічні засади юридичного прагматизму
3. Прагматичні аспекти тлумачення норм права

Література:

Базова: 17, 23, 24, 28.

Допоміжна: 17, 30, 32, 42, 45, 62, 100.

Тема 1.5. ФЕНОМЕНОЛОГІЯ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ПАРАДИГМА ПРАВА

12 год

Перелік основних питань:

1. Основні ідеї феноменології в контексті юридичних досліджень
2. Наукознавчий (гносеологічний) аспект феноменології
3. Правова реальність як об'єкт феноменологічної методології
4. Герменевтичний аналіз у феноменології

Література:

Базова: 7, 8, 9, 10.

Допоміжна: 8, 24, 25, 27, 60, 63, 71.

Тема 1.6. СТРУКТУРАЛІЗМ І ПОСТСТРУКТУРАЛІЗМ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНІ ПАРАДИГМИ ПРАВА

12 год

Перелік основних питань:

1. Особливості структуралізму як філософської течії
2. Наукознавчий (гносеологічний) аспект структуралізму
3. Структуралістський метод у юриспруденції

Література:

Базова: 19, 23, 24, 28.

Допоміжна: 38, 39, 41, 50, 69, 100.

Тема 2.1. ПРИРОДНО-ПРАВОВА ПАРАДИГМА СУЧАСНОЇ ЮРИДИЧНОЇ

НАУКИ**10 год***Перелік основних питань:*

1. Теорія та філософія права у співвідношенні з іншими юридичними науками.
2. Формально-логічний і діалектичний підходи у теорії держави та права.
3. Право як міра свободи у природно-правовій концепції.
4. Онтологічно-гносеологічні проблемні питання теорії держави та права.

*Література:**Базова:* 1, 13, 23, 25, 26, 29.*Допоміжна:* 11, 25, 26, 32, 38, 39, 42, 59.

Тема 2.2. КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНИЙ (ЦИВІЛІЗАЦІЙНИЙ) ПІДХІД У ЗДІЙСНЕННІ ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ **10 год**

Перелік основних питань:

1. Цивілізаційний підхід як загально-філософський метод пізнання
2. Гносеологічний вимір цивілізаційної методології
3. Застосування цивілізаційного підходу у юриспруденції та державознавстві

*Література:**Базова:* 1, 2, 11, 16, 19, 20, 21, 23, 24, 27.*Допоміжна:* 38, 39, 50, 54, 58, 99, 100.

ТЕМА 2.3. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ПРАВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ **10 год**

Перелік основних питань:

1. Поняття та особливості права національної безпеки України
2. Право національної безпеки України у контексті правових стратегічних комунікацій
3. Право національної безпеки України в умовах глобалізації та кризи світового правопорядку.

*Література:**Базова:* 1, 2, 3, 4, 5, 20, 21, 29*Допоміжна:* 1, 74, 78, 79. 38, 39, 50, 54, 58, 78, 79.

Тема 2.4. ПРАВОВІ ОСНОВИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-БЕЗПЕКОВОЮ СФЕРОЮ В УКРАЇНІ **10 год**

Перелік основних питань:

1. Законодавче регулювання публічного адміністрування національно-безпековою сферою
2. Структурно-понятійна характеристика національно-безпекової сфери як об'єкта публічного адміністрування
3. Суб'єкти публічного адміністрування національно-безпековою сферою
4. Пріоритети розвитку публічного адміністрування національно-безпековою сферою в Україні

Література:

Базова: 1, 3, 5, 28,

Допоміжна: 14, 15, 19, 30, 49, 50, 74, 77, 79, 82, 96, 97, 98.

Тема 3.1. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 2 год.

Перелік основних питань:

1. Поняття „наука”, передумови її виникнення, основні етапи розвитку та становлення. Функції та значення науки. Структура науки як системи знань. Складові та структурні елементи науки.
2. Поняття про фундаментальні та прикладні науки. Сутність і призначення наукової діяльності.
3. Основні цілі, напрями і принципи державної політики у сфері науки і науково-технічної діяльності в Україні.
4. Методи наукових досліджень та їх характеристика.
5. Організаційно-структурні засади державної наукової політики. Форми та методи державного впливу на розвиток наукової сфери. Державне регулювання умов наукової діяльності.
6. Організація науки та наукових досліджень в Україні. Система підготовки та склад наукових і науково-педагогічних кадрів в Україні. Роль вищих навчальних закладів у розвитку науки.

Література:

Базова: 1, 19, 20, 21, 24, 25

Допоміжна: 7, 13, 14, 15, 24, 25, 34, 35, 39, 47, 50, 59, 63, 71, 79, 94.

Тема 3.2. ОФОРМЛЕННЯ ДИСЕРТАЦІЇ ТА АВТОРЕФЕРАТУ.

ОПРИЛЮДНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ 4 год.

Перелік основних питань:

1. Порядок оформлення результатів наукового дослідження.
2. Види систематизації результатів наукового дослідження, їх зміст.

3. Форми подання цифрового та ілюстративного матеріалу.
4. Бібліографічний опис джерел використаних у науковому дослідженні.
5. Основні структурні елементи дисертації
6. Особливість вступу і висновків дисертації
7. Структура автореферату дисертації
8. Виклад наукової інформації: звіт, тези, стаття, реферат, повідомлення, навчальний посібник, підручник, монографія. Форми усного представлення інформації про виконання науково-дослідну роботу.
9. Впровадження результатів закінчених наукових досліджень.
10. Ефективність результатів наукових досліджень, їх критерії та оцінка.

Література:

Базова: 2, 3,

Допоміжна: 80, 81, 82, 83, 84, 85, 88, 89, 90, 95.

Тема 3.3. ВИБІР НАПРЯМУ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЙОГО ОБҐРУНТУВАННЯ

4 год.

Перелік основних питань:

1. Процеси наукового дослідження та їх характеристика. Вибір та обґрунтування напрямку наукового дослідження.
2. Критерії вибору та формування теми наукового дослідження, порядок конкретизації і затвердження.
3. Визначення проблеми, мети, завдання, вибір об'єктів дослідження. Побудова, підготовка та затвердження плану дослідження.
4. Дослідна і завершальна стадії науково-дослідного процесу.

Література:

Базова: 1, 23, 24, 29,

Допоміжна: 5, 8, 23, 24, 25, 28, 30, 34, 39, 43, 45, 88, 94.

Тема 3.4. ВИБІР МЕТОДІВ ВИКОНАННЯ ДИСЕРТАЦІЇ

4 год.

Перелік основних питань:

1. Моделювання у наукових дослідженнях та інші емпіричні методи пізнання.
2. Експериментальні дослідження: констатувальний та формувальний експеримент.
3. Статистична обробка результатів експериментальних наукових досліджень.
4. Графічна обробка результатів досліджень.

Література:

Базова: 7, 8, 10, 15, 19, 25, 26, 29.

Допоміжна: 8, 9, 14, 28, 34, 35, 39, 44, 76, 84, 87, 88, 93, 94.

Тема 3.5. ОФОРМЛЕННЯ ДИСЕРТАЦІЇ ТА АВТОРЕФЕРАТУ.

ОПРИЛЮДНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ 4 год.

Перелік основних питань:

1. Порядок оформлення результатів наукового дослідження.
2. Види систематизації результатів наукового дослідження, їх зміст.
3. Форми подання цифрового та ілюстративного матеріалу.
4. Бібліографічний опис джерел використаних у науковому дослідженні.
5. Основні структурні елементи дисертації
6. Особливість вступу і висновків дисертації
7. Структура автореферату дисертації
8. Виклад наукової інформації: звіт, тези, стаття, реферат, повідомлення, навчальний посібник, підручник, монографія. Форми усного представлення інформації про виконання науково-дослідну роботу.
9. Впровадження результатів закінчених наукових досліджень.
10. Ефективність результатів наукових досліджень, їх критерії та оцінка.

Література:

Базова: 2, 3

Допоміжна: 66, 78, 80, 83, 84, 85, 86, 90, 91, 92, 93.

7. Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Успішність аспіранта з вивчення дисципліни «Сучасні напрями розвитку правової науки» оцінюється за семестровим рейтингом. Сума набраних рейтингових балів при семестровому контролі переводиться в оцінки за системою оцінювання ECTS (європейська система оцінювання), що передбачає семибальну шкалу **A, B, C, D, E, F_x, F** оцінок.

Рейтинг аспіранта формується поступово протягом семестра на підставі оцінювання знань, які він отримав з дисципліни «Сучасні напрями розвитку правової науки». Оцінювання проводиться за критерієм правильності та повноти, логіки та системності розкриття відповідної теми. Даний рейтинг складається з балів, що він отримує за:

- а). відповіді на практичних заняттях, включаючи тематичні доповіді за відповідними темами;
- б). самостійну роботу;
- в). відповідь на заліку.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

1. Робота на практичних заняттях

Формою перевірки рівня підготовленості аспірантів під час практичних занять згідно тем робочої навчальної програми є:

- оцінювання знань аспірантів на практичних заняттях;
- оцінювання виконаних завдань у процесі самостійної роботи аспірантів.

Критерії оцінювання:

15 – високий (поглиблений) рівень підготовки з питань практичного заняття, підготовка доповідей та повідомлень. Вміння працювати групами, аналізувати відповідні законодавчі акти та практично вирішувати ситуаційні завдання;

10 – добрий рівень підготовки. Вміння аналізувати;

5 – задовільний рівень підготовки. Недостатній рівень засвоєння матеріалу, обмеження знань виключно інформацією підручника;

2 – незадовільний рівень підготовки. Дуже низький рівень засвоєння знань, відсутня ініціатива в обговоренні питань практичного заняття;

1 – незадовільний рівень підготовки. Відсутність знань з пройденого матеріалу, повна пасивність на практичних заняттях.

Розмір шкали рейтингу $R = 100$ балів.

Розмір стартової шкали $R_C = 40$ балів.

Рейтингова шкала з дисципліни складає $R = R_C + R_E = 95-100$ балів

Умови допуску до заліку: стартовий рейтинг $R_C > 40$ балів.

Критерії залікового оцінювання: виходячи з розміру шкали $R_E = 60$.

Переведення значення рейтингових оцінок в європейську систему оцінювання (ECTS) і традиційні оцінки для внесення їх до екзаменаційної (залікової) відомості та залікової книжки здійснюється відповідно до таблиці:

Таблиця переведення рейтингової оцінки з навчальної дисципліни RD

$RD = RC + RE$	Оцінка ECTS	Оцінка ECTS	Традиційна залікова оцінка
RD = 95 - 100	A	Відмінно	Зараховано
RD = 85 - 94	B	Дуже добре	
RD = 75 - 84	C	Добре	
RD = 65 - 74	D	Задовільно	
RD = 60 - 64	E	Достатньо	
RD = менш ніж 60	F _x	Незадовільно	Незараховано
$RC < 40\%$	F	Недопущено	Недопущено

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота		Сума балів
Практичне заняття	Залік	
40	60	100

8. Методичні рекомендації

Для успішного засвоєння навчального матеріалу та проведення дослідження вважаємо за доцільне звернути першочергову увагу на оволодіння категоріально-понятійним апаратом правової науки, особливостями його формування та еволюції під впливом змін у правобутті та правосвідомості суспільства.

Ознайомитися з широкою палітрою літературних джерел з правової тематики, що відображає сучасний розвиток правової думки, звернувши особливу увагу на питання реформування та подальшого розвитку правових інститутів.

Звертаємо увагу на потребу досконалого вивчення конституційних норм та законодавчих актів з питань прав та свобод людини, національної безпеки, функціонування безпеково-оборонного комплексу в цілому, що дає можливість застосування отриманих знань у практичному науковому пошуку.

До наявних пропозицій та рекомендацій ставитися творчо-критично, з орієнтацією на вироблення власної думки щодо доцільності та конструктивності запропонованих новацій.

9. Питання до іспиту

1. Розкрийте співвідношення принципів діалектики та метафізики (формальної логіки) у праві
2. Охарактеризуйте основні закони діалектики у праві
3. Неосновні (парні категорії) закони діалектики у праві
4. Технологія діалектики пізнання правових явищ
5. Висвітліть основні ідеї та поняття герменевтики
6. Розкрийте суть герменевтичної методології у філософському і правовому вимірах
7. Застосування герменевтики як способу юридичної інтерпретації
8. Методологічні засади діалектики та прагматизму у процесі тлумачення норм права
9. Основні ідеї, поняття та принципи методології позитивізму
10. Позитивізм та постпозитивізм у розвитку наукознавства
11. Особливості юридичного позитивізму і його основні концепти
12. Прагматизм як спосіб світосприймання у правовому вимірі
13. Методологічні засади юридичного прагматизму
14. Висвітліть зміст прагматичних аспектів тлумачення норм права
15. Сформулюйте основні ідеї феноменології в контексті юридичних досліджень
16. Розкрийте зміст наукознавчого (гносеологічного) аспекту феноменології
17. Правова реальність як об'єкт феноменологічної методології
18. Характерні риси герменевтичного аналізу у феноменології
19. Особливості структуралізму як філософської течії
20. Наукознавчий (гносеологічний) аспект структуралізму
21. Структуралістський та структурно-функціональний підходи у юриспруденції
22. Теорія та філософія права у співвідношенні з іншими юридичними науками
23. Формально-логічний і діалектичний підходи у теорії держави та права
24. Право як міра свободи у природно-правовій концепції
25. Онтологічно-гносеологічні проблемні питання теорії держави та права
26. Цивілізаційний підхід як загально-філософський метод пізнання
27. Гносеологічний вимір цивілізаційної методології
28. Застосування цивілізаційного підходу у юриспруденції та державознавстві
29. Поняття та особливості права національної безпеки України
30. Право національної безпеки України у контексті правових стратегічних комунікацій
31. Право національної безпеки України в умовах глобалізації та кризи світового правопорядку.

32. Законодавче регулювання публічного адміністрування національно-безпековою сферою
33. Структурно-понятійна характеристика національно-безпекової сфери як об'єкта публічного адміністрування
34. Суб'єкти публічного адміністрування національно-безпековою сферою
35. Пріоритети розвитку публічного адміністрування національно-безпековою сферою в Україні
36. Філософсько-правові аспекти інформаційної безпеки
37. Морально-етична парадигма інформаційної безпеки
38. Психологічна парадигма інформаційної безпеки
39. Пріоритети правового регулювання суспільних відносин у сфері національної безпеки в інформаційну епоху
40. Особливості побудови системи нормативно правового регулювання інформаційної безпеки
41. Роль і суть інформації у науковому дослідженні.
42. Класифікація та схема інформаційного забезпечення наукових досліджень.
43. Наукові документи та їх класифікація. Загальні принципи збору інформаційного матеріалу.
44. Нові інформаційні технології у наукових дослідженнях. Комп'ютерні та інформаційні мережі. Інформаційний пошук. Електронні бібліотеки.
45. Порядок оформлення результатів наукового дослідження.
46. Види систематизації результатів наукового дослідження, їх зміст.
47. Форми подання цифрового та ілюстративного матеріалу.
48. Бібліографічний опис джерел використаних у науковому дослідженні.
49. Основні структурні елементи дисертації.

10. Рекомендована література

Базова

1. Конституція України : / упоряд. : Л. І. Бірюк, Н. І. Адамчик, Є. Г. Кудлай [та ін.]. Київ : ВАІТЕ, 2021. 324 с.
2. Закон України Про вищу освіту (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004)
3. Закон України Про інформацію (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 48, ст.650)
4. Закон України Про національну безпеку України (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 31, ст.241)
5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України» //Указ Президента України №392/2020
6. Вітгенштайн Л. Tractatus Logico Philosophicus. Філософські дослідження. Київ: Основи, 1995. 312 с.
7. Гадамер Г.-Г. Герменевтика і поетика. Київ: Юніверс, 2001. 282 с.
8. Гадамер Г.-Г. Істина і метод: у 2-х т. Т. 1: Герменевтика I: Основи філософської герменевтики. Київ: Юніверс, 2000. 464 с.; Т. 2: Герменевтика II: доповнення. Київ: Юніверс, 2000. 478 с.
9. Гайдегер М. Буття в околі речей. Тексти та переклади. Харків: Фоліо, 1998. С. 332-345.
10. Гайдегер М. Дорогою до мови. Пер. з нім. В. Кам'янця. Львів: Літопис, 2007. 232 с.
11. Гуссерль Э. Философия как строгая наука. URL: <http://sophia.nau.edu.ua/2010-07-29-11-48-45/2010-07-29-11-55-07/72-2010-07-31-08-38-26>.
12. Гьосле В. Практична філософія у сучасному світі. Київ: Лібра, 2003. 248 с.
13. Гьофе О. Розум і право. Складові інтеркультурного правового дискурсу. Київ: Альтерпрес, 2003. 263 с.
14. Гьофе О. Справедливість і субсидіарність. Київ: Альтерпрес, 2004. 144 с.
15. Декарт Р. Метафізичні розмисли; пер. з франц. З. Борисюк. Київ: Юніверс, 2000. 304 с.
16. Дельєж Р. Нариси з історії антропології: Школи, автори, теорії / Пер. з фр. Є. Марічева. Київ: Вид. дім
17. Джемс У. Что такое прагматизм? URL: <http://sophia.nau.edu.ua/2010-07-29-11-48-45/2010-07-29-11-55-07/74-2010-07-31-08-46-46>.
18. Кант І. Критика чистого розуму. Київ: Юніверс, 2000. 504 с.

19. Кун Т. Структура наукових революцій. Київ: Port- Royal, 2001. 228 с.
20. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги: У 2-х т. Т. 2. Київ: Основи, 1994. 494 с.
21. Рікер П. Право і справедливість. Київ: Дух і літера, 2002. 216 с.
22. Сартр Ж.-П. Буття і ніщо: Нарис феноменологічної онтології. Київ: Основи 2001. 235 с.
23. Фуллер Л. Анатомія права; пер. з англ. Н. Комарової. Київ: Сфера, 1999. 144 с.
24. Харт Х.Л.А. Концепція права. Київ: Сфера, 1998. 236 с. 119.Хоменко І.В. Логіка для юристів: підручник. Київ: Юрінком, 2006. 224 с.
25. Гегель Г.В.Ф. Основи філософії права, або Природне право і державознавство. Київ: Юніверс, 2000. 330 с.
26. Філософія: підручник [І.В. Бичко, І.В. Бойченко, В.Г. Табачковський та ін.]. Київ: Либідь, 2002. 408 с.
27. Філософія права: навч. посіб. [за заг. ред. О.Г. Данільяна]. Київ: Юрінком Інтер, 2002. 272 с.
28. Філософія права; за ред. Джоела Фейнберга, Джулса Коулмена; пер. з англ. П. Тарашук. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2007. 1256 с.
29. Філософія права: проблеми та підходи: навч. посіб. [за ред. П. М. Рабіновича]. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2005. 290 с.

Допоміжна

1. Андрущенко В. П., Губерський Л. В., Михальченко М. І. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія: підручник. Вид. 4-те, вип. та доп. Київ: Юрінком Інтер, 2016. 552 с.
2. Апель К.-О. Дискурсивна етика: політика і право. Київ: Укр. філос. фонд, 1999. 74 с.
3. Артикуца Н.В. Мова права і юридична термінологія: навч. посібник. 2-е вид., змін. і доп. Київ: Стислос, 2004. 277 с.
4. Бандура О.О. Єдність цінностей та істини у праві. Київ: НАВСУ, 2000. 200 с.
5. Бачинін В., Панов М. Філософія права: підручник. Київ: Ін Юре, 2002. 472 с.
6. Бехруз Х. Исламские традиции права: монографія. Одесса: Юрид. лит-ра, 2006. 294 с.
7. Бехруз Х. Основы цивилизационного подхода в сравнительном правоведении. Одесса: Фенікс, 2007. 64 с.
8. Власов Ю.Л. Проблеми тлумачення норм права: монографія. Київ: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. 160 с.

9. Возняк Т.С. Тексти та переклади: семантичний простір мови. Одвічні питання. Мартін Гайдеггер. Ганс Георг Гадамер. Габріель Марсель. Харків: Фоліо, 1998. 666 с.
10. Гарасимів Т.З. Девіантна поведінка особистості: філософсько-правовий вимір: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2009. 524 с.
11. Гарасимів Т.З. Природні та соціальні детермінанти формування девіантної поведінки людини: філософсько-правовий вимір: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2012. 420 с.
12. Гарасимів Т.З. Філософема девіантної поведінки: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2014. 356 с.
13. Гвоздік О. І. Онтологія розуму та раціональність філософського світогляду. Філософські проблеми гуманітарних наук. 2006. № 8–9. С. 134–141.
14. Гижа А.В. Интерпретация и смысл (структура понимания гуманитарного текста): монографія. Харьков: Коллегиум, 2005. 404 с.
15. Гіда Є.О. Праксеологічна сутність правопорядку. Юридичний часопис. № 1(1). 2011. С. 126-135.
16. Гірц К. Интерпретация культур: Вибрані есе. Київ: Дух і Літера, 2001. 542 с.
17. Гребеньков Г.В. Человек в правовом бытии: введение в правовую персонологию: монографія. Донецк: ДЮИ МВД Украины, 2013. 540 с.
18. Грищук В.К. Філософсько-правове розуміння відповідальності людини: монографія. Хмельницький: Хмельницький ун-т управління та права, 2012. 736 с..
19. Гураленко Н.А. Стилї юридичного мислення: компаративістський підхід. Порівняльно-аналітичне право. 2013. № 3-2. С. 359-363. «Києво-Могилянська академія», 2008. 287 с.
20. Денисенко А.В. Інша апологетика, або Яким має бути сучасний захист християнської віри сьогодні. Практична філософія. 2015. № 4 (58). С. 101-109.
21. Денисенко І. Сучасна теорія конфлікту: проблеми експлікації, демаркації, класифікації. Український соціум. 2013. № 3 (46). С. 32-43.
22. Деріда Ж. Структура, знак і гра в дискурсі наук про людину. Письмо та відмінність. Київ: Основи, 2004. 602 с. С. 563-590.
23. Джужа О.М., Орлов Ю.Ю., Калюжний Р.А. Щодо можливості вивчення правових явищ з позицій синергетики. Право і суспільство. Дніпропетровськ, 2009. Вип. 2. С. 3-12.
24. Дудаш Т. Деякі герменевтичні поняття у теоретичній та практичній юриспруденції. Теорія держави і права: URL: <http://vuzlib.com/content/category/105/105/112/>
25. Дудаш Т. Праворозуміння крізь призму герменевтики. Праці Львівської лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування НАПрН України. Редкол.: Рабінович П.М. (гол. ред.) та ін. Серія 1. Дослідження та реферати. Вип. 22. Львів: Край, 2010. 248 с.

26. Дудченко В.В. Традиція правового розвитку: плюралізм правових вчень. Одеса: Юридична література, 2006. 302 с.
27. Дудченко В.В., Аракелян М.Р., Завальнюк В.В. Герменевтика права: розвиток юриспруденції: навчальний посібник. Київ: Фенікс, 2014. 184 с.
28. Єрмоленко В. Об'єкт у структурі правовідносин. Юридична Україна. 2004. № 1. С. 11-15.
29. Жаровська І. М., Ортинська Н. В., Шай Р.Я. Правова глобалізація: монографія. Львів, 2016. 188 с.
30. Жаровська І. М., Ортинська Н. В., Парута О. В., Ярмол Л. В. Правова соціалізація: монографія. Львів, 2015. 252 с.
31. Кедров Б.М. Единство диалектики, логики и теории познания. Изд. 2-е. Москва: Комкнига, 2006. 296 с.
32. Кельзен Г. Чисте правознавство. З додатком: Проблема справедливості; пер. з нім. О. Мокровольського. Київ: Юніверс, 2004. 496 с.
33. Кельман М.С. Методологічні проблеми теорії держави і права: курс лекцій. Львів: ЛьвДУВС, 2010. 124 с.
34. Козловський А.А. Право як пізнання: вступ до гносеології права. Чернівці: Рута, 1999. 295 с.
35. Козюбра М.І. Методологія правознавства і методологія права: співвідношення понять та їх особливості. Право України. 2014. № 1. С. 22-32.
36. Корж О. Основи еволюції. Суми: Університетська книга, 2006. 380 с.
37. Корунчак Л.А. Проблема використання синергетичного підходу при дослідженні правових явищ. Часопис Київського університету права. 2011. № 3. С. 58-62.
38. Корчевна Л. Проблема різноджерельного права: Дослід порівняльного правознавства: монографія. Київ: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2004. 360 с.
39. Костицький М.В. Логіка як методологія наукового пізнання. Філософські та методологічні проблеми права. 2014. № 1 С. 3-13.
40. Кравченко А. Міфологічне та релігійне світовідчуття в осмисленні права / А. Кравченко. – Філософські обрії. – № 21. – 2009. – С. 186-195.
41. Кузнецов В.І. Філософія права. Історія та сучасність: навч. посібник. Київ: ВД «Стилос»; ПЦ «Фоліант», 2003. 382 с.
42. Литвинов О.М. Право як феномен культури: спроба філософського осмислення: монографія. Луганськ: Янтар, 2014. 800 с.

43. Лясковець О., Макушев П. Позитивістська парадигма в українській юридичній думці (60-ті рр. XIX – 20-ті рр. XX ст.): монографія. Харків: Вид-во Віровець А.П. “Апостроф”, 2010. 480 с.
44. Максимов С. И. Правовая реальность: опыт философского осмысления: монографія. Харьков: Право, 2002. 328 с.
45. Малишев Б. Деякі аспекти методологічних особливостей загальної теорії права і філософії права. Право і громадянське суспільство.
URL: <http://lcslaw.knu.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/1-2-2013/item/94-deiaki-aspekty-metodolohichnykh-osoblyvostei-zahalnoi-teorii-prava-i-filosofii-prava-malyshev-b-v>
46. Малишев Б. Правові явища зі сфери належного та зі сфери сушого (теоретико-правовий аналіз). Право і громадянське суспільство. URL: <http://lcslaw.knu.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/2-3-2013/item/103-pravovi-iavyshcha-zi-sfery-nalezhnogo-ta-zi-sfery-sushchoho-teoretyko-pravovyi-analiz-malyshev-b-v>
47. Машков А. Введение в общую теорию юридических наук. Киев: К.И.С., 2005. 254 с.
48. Мережко А. Юридическая семиотика и юридическая герменевтика. Государственная практика: Газета українських юристів: URL: <http://www.pravo.ua/article.php?id=10001433>
49. Мід Дж. Г. Дух, самість і суспільство. З точки зору соціального біхевіориста. Київ: Український Центр духовної культури, 2000. 416 с.
50. Михайліна Т. Правосвідомість у площині структуралізації системи права. Підприємництво, господарство і право № 10. 2017. С. 192–195.
51. Михайлович Д.М. Толкование закона: монографія. Харьков: ХНУВС, 2004. 198 с.
52. Оборотов Ю.Н. Традиции и обновление в правовой сфере: вопросы теории (от познания до понимания права): монографія. Одесса: Юридическая дитература, 2002. 280 с.
53. Опанасенко В. Методологія цивілізаційного підходу в дослідженні тіньової економіки. Стратегія економічного розвитку України. 2013. № 32. С. 253- 259.
54. Павлишин О.В. Правова реальність як знакова система: монографія. Харків: Право, 2017. 336 с.
55. Патей-Братасюк М.Г. Нариси з філософії права: курс лекцій / М.Г. Патей-Братасюк. – Тернопіль, 2002. – 92 с.
56. Пірен М.І. Конфліктологія. Київ: МАУП, 2007. 360 с.
57. Почепцов Г. Семиотика. Київ: Рефл-бук; Ваклер, 2000. 432 с.
<http://www.psylib.ukrweb.net/books/feyer01/index.htm>
58. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави: навч. посібник. Вид. 5-е, зі змінами. Київ: Атіка, 2001. 176 с.

59. Рабінович С.П. Природно-правові підходи в юридичному регулюванні: монографія. Львів: ЛьВДУВС, 2010. 576 с.
60. Речицкий В.В. Символическая реальность и право: монографія. Львов: ВНТЛ-Классика, 2007. 732 с.
61. Ротань В.Г., Самсін І.Л., Ярема А.Г. та ін. Новітнє вчення про тлумачення правових актів: навч. посібник; відп. ред. В.Г. Ротань. Харків: Право, 2013. 752 с.
62. Рорті Р. Прагматизм і філософія. Після філософії: кінець чи трансформація?; упоряд. К. Байнес. Київ: Четверта хвиля, 2000. С. 24-66.
63. Сайфуліна Ю.В. Феноменологічний підхід щодо розуміння права. Право і суспільство. № 1. 2012. С. 40–44.
64. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підручник. Харків: Консум, 2010. 656 с.
65. Сливка С.С. Природне та надприродне право: монографія: У 3 ч. Ч. 1: Природне право: історико- філософський погляд. Київ: Атіка, 2005. 224 с.
66. Сливка С.С. Юридична деонтологія. Київ: Атіка, 2003. 320 с.
67. Стовба О. Право і «за-мовлення»: до витоку сучасного мислення права. Право України. 2011. № 8. С.71-76.
68. Стовба О.В. Право і час: монографія. Харків: Тім Пабліш Груп, 2016. 368 с.
69. Стросс Л. Структурна антропологія. 2-е видання. Київ: Основи, 2000. 391 с.
70. Татаркевич Вл. Історія філософії. Т. 1: Антична і середньовічна філософія. Львів: Свічадо, 2006. 456 с.
71. Тимошина Е.В. История и методология юридической науки: лекции. Український діловий інформаційний каталог: URL: <http://udik.com.ua/books/book-1816/>.
72. Титов В. Розвиток юридичної логіки в США (перша чверть ХХ ст.): Р. Паунд про дедуктивно-механічну юриспруденцію. Вісник Академії правових наук України. Харків: Право, 2000. № 3(22). С. 145-158.
73. Тойнбі А. Дослідження історії: У 2-х т. Київ: Основи, 1995. Т. 1. 614 с.; Т. 2. 406 с.
74. Тодика Ю.Н. Толкование Конституции и законов Украины: монографія. Харьков: Факт, 2003. 328 с.
75. Филлиппс Л.Дж., Йоргенес М.В. Дискурс-анализ. Теория и метод. Харьков: Гуманитарный Центр, 2004. 336 с.
76. Циппеліус Р. Юридична методологія. Чернівці: Рута, 2003. 184 с.
77. Шутак І. Юридична техніка як сфера наукових знань і навчальна дисципліна. Вісник Національної академії правових наук України. 2013. № 3 (74). С. 81-86
78. Інформаційна безпека (соціально-правові аспекти): Підручник / Отроухов В.В., Петрик В.М., Присяжнюк В.М. та ін.; за заг. ред. Є.Скулиша. – К.:КНТ, 2010, 776 с.

79. Богуцький П.П. Концептуальні засади права національної безпеки України: монографія - Одеса: Фенікс, 2020, - 376 с.

80. Г. О. Бірта, Ю. Г. Бургу. МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК. Рекомендовано. Міністерством освіти і науки України. 142 сторінки

81. Методика та організація наукових досліджень. Методичні рекомендації з курсу для студентів магістрів 8.014. Середня освіта (Географія)/ І.Ю. Фекета Ужгород: видавництво УжНУ "Говерла", 2020. 65 с.

82. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.

83. Мальська М.П. Організація наукових досліджень. Видавництво ЦУЛ.- 2019.- 136 с

84. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність від 26.11.2015 № 848-VII

85. Закон України Про науково-технічну інформацію (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, № 33, ст.345) ПОСТАНОВА КМУ від 23 березня 2016 р. № 261

86. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) {Назва Постанови із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 283 від 03.04.2019} {Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 283 від 03.04.2019}

87. Вибір напрямку наукового дослідження та етапи науково – дослідної роботи <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/23892>

88. Напрями та вибір теми наукових досліджень <https://fmab.khadi.kharkov.ua/fileadmin/F-FUB>

89. Важинський С.Е., Щербак Т.І. 12 Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С.Макаренка, 2016. – 260 с.

90. Вимоги до оформлення дисертації 2023: Кандидатської та Докторської <https://xn--d1aijeje.xn--j1amh>

91. Вимоги до оформлення дисертації (Наказ МОН від 12.01.2017 №40) ·

92. Порядок присудження ступеня доктора філософії (Постанова КМУ від 12.01.2022 №44)

93. Омецінська І.Я. Конспект лекцій з курсу «Методика виконання дисертаційної роботи (PhD Thesis Prospectus)» для здобувачів наукового ступеня доктора філософії / Укл.

І.Я. Омецінська. – Тернопіль: ТНЕУ, 2019. – 80 с.

94.Конверський А.Є. (ред.) Основи методології та організації наукових досліджень
учб 2010.pdf

95.Оприлюднення результатів наукових досліджень
<https://www.docsity.com/ru/oprilyudnennya-rezultativ-naukovih-doslidzhen/7843607/>

96.О. Б. Ігнатюк, В. В. Горачук ОСНОВНІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В ПРАВОВОМУ ПОЛІ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА
інвестиції: практика та досвід № 8/2021 с.98-104.

97.Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування :конспект лекцій / Укладач А.Л. Помаза-Пономаренко. – Х. : НУЦЗУ, 2020. – 54 с.

98.Битяк Ю.П. , Матюхіна Н.П. , Ковтун М.С. Основи публічного адміністрування:
посібник для підготовки до іспиту: 2017.- 128 с.

99.Актуальні проблеми філософії права: посібник / О. М. Балинська, А. С. Токарська,
В. А. Яценко; за заг. ред. О. М. Балинської. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – 612 с.

100.Балинська О. М., Яценко В. А.Методологія сучасного правознавства: посібник /
О. М. Балинська, В. А. Яценко; за заг. ред. О. М. Балинської. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 372 с.